

GYVIEJI ARCHYVAI

Jie kuria Merkinę

Merkinės paštas 2022 metais

Enciklopedijose rašoma, kad Lietuvos paštas¹ – didžiausia pašto paslaugas teikianti valstybės valdoma įmonė Lietuvoje, įsteigta 1918 m. lapkričio 16 d., kuri minima kaip Lietuvos pašto diena. „Lietuvos paštas, aptarnaudamas gyventojus, verslo įmones, įstaigas ir organizacijas, teikia pašto, pasiuntinių, finansines ir kitas paslaugas, kurių yra daugiau kaip 100 pavadinimų. Teikiamos įvairios tarptautinio pašto paslaugos.“ Logiškai galvojant, Merkinės paštas, teikiantis šias paslaugas, irgi yra bene seniausia valstybės valdoma įmonė Merkinėje...

Šiuo metu Merkinės pašte dirba 5 žmonės, vadovauja vyresnioji klientų aptarnavimo specialistė Elena Lukoševičienė. Gimė ji 1962 m. Aleksandravos kaime. Mama buvo laiškininkė, tėvelis dirbo mechaniku kolūkyje. Baigė Vilniaus kooperacijos techniku-

mą. Dirbo kavinėje „Stangė“ konditere, vėliau – Merkinės internatinėje mokykloje sekretore - kasininke. Nuo 2016 m. dirba Merkinės pašte. Štai ką ji papasakojo apie savo darbą: „Man pradėjus dirbti pašte 2016 metais, čia dirbo devyni žmonės, dabar – penki. Visi

darbuotojai iš Merkinės seniūnijos. Aptarnaujam Merkinę ir Merkinės seniūnijai priklausančius kaimus. Ne tik nešiojame spaudą, kurią padedame užsiprenumeruoti, laiškus, bet ir teikiame labai daug kitokių paslaugų: per mūsų rankas keliauja mokesčiai, perlaidos,

draudimo paslaugos, sutarčių sudarymai su elektros tiekėjais ir t. t. Per savaitę išnešiojame apie 500 leidinių. Per tą laiką, kai dirbu pašte, pasikeitė darbo aplinka ir priemonės. Įdiegtos naujos programos ir kompiuterius, laiškininkai aprūpinti planšetėmis. Darbas palengvėjo.“

Į klausimą, ar negaili gyvenimą susiejusi su Merkinė, Elena atsakė trumpai: „Ne. Man Merkinėje patinka. Blogai, kad Merkinėje trūksta darbo vietų.“

P. S. Kovo mėnesį padėjau šią medžiagą į archyvą, o gegužės pabaigoje pasiekė liūdna žinia, kad liepos 26 d. planuojama uždaryti Merkinės pašta. Liūdna. Ne tas žodis. Kurti sunkiau negu griauti. Žmonės neteks darbo... Žinia, paslaugos mus, vartotojus, kažkaip pasieks, bet tų paslaugų savikaina ir kaina viena ar kita forma kils. Žiūrintys į Lietuvą iš Vilniaus niekaip neįžvelgia, nemato Varėnos rajono specifikos: didžiulių atstumų tarp gyvenviečių. Manęs neapleidžia mintis, kad kažkas mūsų karalystėje vyksta ne taip. Visos tos reorganizacijos, funkcijų išgryninimai, optimizavimai, pelno siekimas kažkodėl vis atsisuka prieš kaimą, prieš mažesnius miestelius.

Gelbėdamas savo finansinę padėtį Lietuvos paštas žada didinti paslaugų tarifus, per visą Lietuvą atleisti apie 600 darbuotojų. Žinia, ekonomistai nesunkiai įrodys, kad pastaraisiais metais matomas „itin didelis pašto paslaugų mažėjimas, išaugusios tarptautinės logistikos sąnaudos ir beveik nekitusios paslaugų kainos“. Kažin, ar buvo paskaičiuota, kiek išaugo Lietuvos pašto valdymo kaštai: valdininkų algos, premijos už gerą darbą – valdininkams, ne paštininkams. Kažkodėl prisiminiu tarybinių laikų anekdotą: pastatė keltą per upę, betgi keltui reikia keltininko - sargų. Surado žmogų, pastatė prie kelto. Betgi tam keltininkui - sargui reikia mokėti algą, o jis surinktus pinigėlius į kasa turi įnešti. Įkūrė kasininko etatą, betgi tam, kad kasininkas visa tai teisingai darytų, buhalteris turi paskaičiuoti, o buhalterio paskaičiavimus turi patvirtinti direktorius. Ir visiems jiems sukūrė etatus. Užėjo sunkūs laikai. Keleivių mažėjo, išlaidos didėjo, pareikalavo aukščiau stovinti valdžia optimizuotis. Susirinko vadovybė, pasitarė ir atleido sargą - keltininką...

Sekminių iškilmes Babriškėse papuošė įspūdingas sakralinės muzikos koncertas

Sekminės Babriškių bažnytelėje čia dalyvaujantiems visada pripildo širdį dvasinėmis dovanomis – dvasingai bei ypač gražiai jos buvo švenčiamos ir šiais metais...

Kun. P. Čivilis JE vyskupui emeritui J. Matulaičiui dovanuoja džiovintų baravykų vėrinį

Rūpestingasis parapijos klebonas kun. Pranciškus Čivilis kasmet pasirūpina, kad šv. Mišias papuoštų ir virš kasdienybės pakylėtų išskirtinių sakralinės muzikos atlikėjų koncertas.

Iškilmės prasidėjo procesija aplink bažnyčią. Berželiais išpuošta Babriškių Sv. arkangelo Mykolo parapijos bažnytelė kaip ir kasmet negalėjo sutalpinti visų, atvykusių į Sekminių pamaldas. Nenuostabu – kunigo Pranciškaus Čivilio dvasinė šiluma ir ypatinga bendrystės dovana kaskart čia sukviečia ne tik parapijiečius, bet ir daug garbių svečių bei tikinčiųjų iš svetur.

Šv. Mišias aukojo Kaišiadorių vyskupas emeritas JE Juozas Matulaitis, kuris čia meldžiasi dažnai ir, kaip pats yra ne kartą sakęs, labai myli šią parapiją. Pamokslu metu jis kalbėjo apie Sekmines, kurios tęsiasi mūsų širdyse, bei apie tai, kaip Šventoji Dvasia sustiprina žmogų ir neleidžia jam palūžti net ir sunkiausiose situacijose. Jis pasidžiaugė, jog rūpestingo parapijos klebono Pranciškaus Čivilio kasmet atliekami prasmingi darbai liudija, kad Šventoji Dvasia myli šią parapiją ir jos žmones, čia gyvena ir padeda atlikti gražius darbus. „Mes nežinome, kaip kartais Šventoji Dvasia prakalba į mus. Noriu priminti, kad yra viena kalba, kuria gali visi susikalbėti, tai – Meilės kalba, o svarbiausias receptas žmogui dvasiškai išgydyti yra gerumas. Melskimės, kad gerumas mūsų niekada neapleistų, kad būtume sveiki, mylėtume Dievą, kad į pasaulį grįžtų taika. Mūsų maldos – mūsų investicija, sudėta į Viešpaties rankas. Tegu jis guodžia, laimina ir teikia malonę“, – kalbėjo JE vyskupas.

Šv. Mišių metu grojo ir giedojo Kauno sakralinės muzikos mokyklos mokytoja ir koncertmeisterė Evangeline Liew (Singapūras) bei šios mokyklos saksofono, fortepijono ir muzikos istorijos (modernioji muzika, džiazas) mokytojas Aivaras Ūsas, vargonavo Vadimas Navickas.

Po šv. Mišių nuskambėjo įspūdingas Lietuvos nacionalinės filharmonijos kamerinio ansamblio „Musica humana“, kuris čia irgi dažnai džiugina savo muzikavimu, koncertas. Jame grojo šio ansamblio meno vadovas ir dirigentas Robertas Beinaris (obojus), Ramunė Grakauskaitė (koncertmeisterė, smuikas), Eglė Rubinienė (smuikas), Ričardas Vytautas (altas), Lukas Abromaitis (violončelė) ir Gediminas Kviklys (klavesinas ir vargonai). Jo metu po gražiausiais bažnytelės skliautais skambėjo Lietuvos ir užsienio kompozitorių kūriniai. R. Beinaris jautriai obojumi solo atliko savo senelio Pranciškaus Beinario kūrinį „Malda“, ansamblis sugrojo Martyno Bernoto „Sniegą“, Juozo Naujalio „Svajonę“, M. K. Čiurlionio „Menuetą“, A. Marcello koncertą obojui ir orkestrui d-moll, Ennio Morricone „Gabriel's Oboe“.

Vėliau parapijos klebonas kun. Pranciškus Čivilis tradiciškai padėkojo visiems šios parapijos rėmėjams ir pagalbininkams. Pirmiausia buvo pagerbtas JE vyskupas J. Matulaitis. „Mažytei parapijėlei yra didelė garbė Sekminės švęsti su garbingu ganytoju. Kai Jūs lydite mūsų iškilmėje, kai būname drauge su Jumis, tarsi prarandame laiko pojūtį. Dėkojame jums“, – visų parapijiečių vardu vyskupui dėkojo kunigas P. Čivilis ir padovanavo jam džiovintų baravykų vėrinį.

Klebonas, atlikėjams dėkodamas už nuostabų muzikinį Šventosios Dvasios šlovinimą, įteikė „Sekminių žvaigždes“, kurias sukūrė architektas Brunonas Bakaitis.

Ypatingi padėkos žodžiai buvo ištarti kasmet Sekminių pamaldose šioje bažnyčioje dalyvaujančiai Loretai Bartusevičiūtei–Noreikienei.

Po šv. Mišių rūpestingasis parapijos klebonas Pranciškus Čivilis, kaip ir kasmet, visus sukviėtė į klebonijos sodelį pabendrauti ir pasivašinti.

Rūta AVERKIENĖ

Nuotrauka atminčiai. Pirmasis iš kairės – Antanas Jurkonis, Merkinės pašte dirba penkeri metai. Aptarnauja Norulių, Puvočių, Kašėtų, Bingelių kaimų gyventojus. Visus Merkinės seniūnijos kaimus ir Varėnos pusę. Antrasis – Gintautas Bilinskas, 12 metų dirba pašte. Jo darbo keliai driekiasi per Zakavolius, Netiesas, Pašilingę, Samuniškes, Subartonis, Gudakiemį, Masališkes, Mantvilus... Trečioji – vyresnioji klientų aptarnavimo specialistė Elena Lukoševičienė. Ketvirtoji – Rima Bilinskienė, pašte dirba 12 metų, aptarnauja didžiąją dalį Merkinės. Penktoji – Dalia Bolienė, pašte dirba jau 17 metų. Aptarnauja pusę Merkinės ir visą užnemunę: Jonionis, Dubaklonį, Rūsingę, Kibyšius, Jakubiškes, Spyrius... Dalia priminė, kad „kadais Kibyšių paštas buvo atskirai, bet mažino, mažino ir užraukė. Kaip ir kolegoms – kaimų, miškų keliukais vasarą valdiško kuro mašinos vos vos užtenka, o žiemą, būna, ir neprivažiuoji, ir kuro daugiau reikia. Žiemą vargstam.“ Visi laiškanėšiai pašta išvežioja savo mašina, paštas kompensuoja kurą. Rima Bilinskienė savo klientus žiemą vasarą, saulei šviečiant ar lietui lyjant, aplanko dviračiu. 2022 m.

Merkinės paštininkų nuotrauka atminčiai 2012 metais: Valdas Česnulevičius, Audronė Žilionytė, Raimonda Sabaliauskienė, Edita Urbonavičienė, Gintaras Bilinskas, Svetlana Micevičienė, Danguolė Baliūnienė, Dalia Bolienė, Danguolė Jakavonienė. 2012 m.

¹Lietuvos paštas yra vienas seniausių Europoje, jo veikla minima jau 1240 m. ir sutampa su Lietuvos valstybės įkūrimu. Ne vieną laišką iš Merkinės Kryžiuočių ordinui rašė Vytautas Didysis ir, tikėtina, - kiti valdovai. Laikui bėgant, pašto paslaugos tapo pracinamos ir miestelėnams.

Algimantas ČERNIAUSKAS Brolių Černiauskų nuotr.

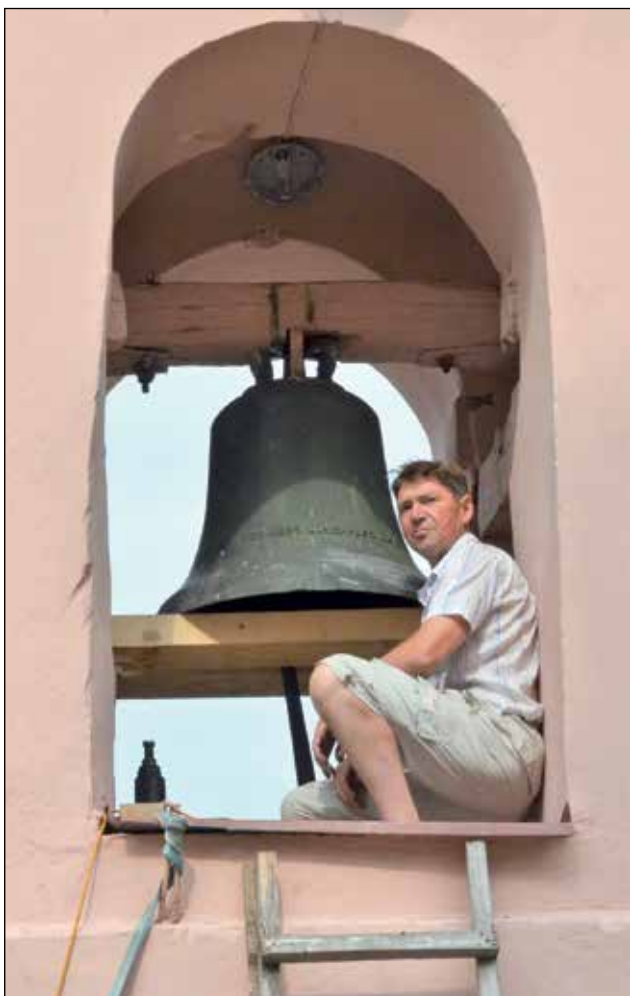
GYVIEJI ARCHYVAI

Dubaklonio kaimas

Važiuojant plentu iš Merkinės link Panaros, Dubaklonio kaimo beveik nematyti, jį slepia Dubaklonio miškas. Ilgas ir plačiai išsibarstęs Dubaklonio kaimas prasideda anapus Nemuno priešais Merkinę, nuo pirmųjų sodybų kairėje kelio pusėje, o baigiasi artėjant prie Panaros. Sodybos išsimėčiusios abipus plento ir daugiau primena miškų vienkiemius nei kaimą. Dešiniajame Nemuno krante, priešais Dubaklonio kaimą, bent keli kaimai miškuose įsispraudę slapstosi: Česukai, Pašilingė, Maksimai...

Valdas Baliūnas – paskutinis Dubaklonio kaimo ūkininkas. Ilgiausiai, iki 2021 m., laikęs ir karvę, ir arklį. 2021 m.

Juozas Kvaraciejus ruošiasi taisyti Merkinės varpinės medinės dalis, kurios nebeatlaikė tarnystės varpui. Nors gimtasis Juozo kaimas priklauso Liškiavos parapijai, net ir tolimiausios nuo Merkinės Dubaklonio kaimo sodybos girdėjo sodrų vyriausios Dainavos bažnyčios varpo gausmą. Iš Dubaklonyje gyvenančios Onutės Žemčiūgienės lūpų sužinojome Merkinės varpo istoriją. Laikraštyje „Šalcinis“, (1993 m. Nr. 1) straipsnyje „Skambink per amžius vaikams Lietuvos“ ji rašė, kad švenčiant Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Vytauto 500 metų jubiliejų, merkiniškiai įsipareigojo padovanoti bažnyčiai varpą, o sumanymas pradėtas įgyvendinti tik 1935 m., švenčiant Senovės dieną Merkinėje. Šventės metu buvo renkami pinigai, o pats varpas išlietas Italijoje. Pirmą kartą varpas Merkinėje suskambėjo 1936 m. birželio 29 d. 1942 m. vokiečiams pradėjus rinkti varį karo reikmėms ir saugant varpą, kunigų Andriaus Juknevičiaus ir Petro Celiešiaus rūpesčiu jis buvo nukabintas ir paslėptas žemėje. Vietą žinojo tik kunigai ir zakristijonas Lučinskas iš Bingelių kaimo.

Istorija taip susiklostė, kad Merkinės klebonas Andrius Juknevičius (1882–1941), dalyvavęs užkasant varpą, bolševikų buvo nužudytas prie Kaišadorių, Merkinės dekanas Petras Celiešius pasitraukė į vakarus. Kur varpas užkastas, iš tremties grįžęs parodė Lučinskas. Dabar jis vėl ne tik puošia varpinę, bet ir skamba pranešdamas ir linksmas, ir liūdnas žinias. Džiaugsmingai jis skambėjo Kovo 11 – ają, sveikindamas Nepriklausomybę. Baugiai ir skaudžiai jis skambėjo Sausio 13 – osios naktį, pranešdamas baisią žinią apie pralietą kraują Vilniuje. Tą naktį varpu skambino mokytojai Antanas Kulakauskas ir Vincas Krukonis. Merkiniškiai ką tik buvo grįžę nuo Seimo rūmų... Šv. Mišias tą naktį bažnyčioje aukojo garsus sovietmečio laikų disidentas kunigas Rokas Algimantas Puzonas. 2013 m.

Dalį likusių tuščių kaimo sodybų išpirko miesto žmonės, puoselėjantys sodybas pagal savo poreikius ir supratimą. Senąjį rėžinį Dubaklonio kaimą gražiausiai iliustruoja sodybos, šiek tiek glausčiau sugludusios tarp Pagrabio ir Farinoravo. Tai bene gražiausia Dubaklonio kaimo vieta. Nuo plento į kiekvieną sodžiaus sodybą veda atskiras keliukas, o išniūręs iš miško galulaukėje pamatai sodybas lyg karoliukus, suvertus ant siūlo, inkrustuotus žydinčiais sodais. Įspūdingiausiai kaimas atrodo nuo Nemuno, kai gyvybės buvo pilna ir upė, ir kaimas. Nemunu plaukė vytinės, ir sieliai, grakščiais luotais bangas skrodė žvejai, panemunėje ganėsi karvės, arkliai ir avys, o ant aukšto kranto, lyg pilies kalno, buvo matyti sodybų siluetai. Mūsų kaimai pradėjo nykti dar sovietmečiu, tą liudija ir statistika. 1888 metais Dubaklonio kaime buvo 199 gyventojai, o 1989 liko tik 71 gyventojas. Sovietmečiu tėvai vaikams sakydavo: vaikel, kuom nori: santechniku, valytoja, kuom tik nori, bet varyk iš kaimo į miestą. Šiais laikais jau kitais būdais, kitom priemonėm žmogus viliojamas, stumiamas nuo žemės į kupinus pramogų miestus, bet gyvenimas niekada nebuvo lengvas nei mieste, nei kaime. 2011 metais Dubaklonio kaime buvo 39 gyventojai. Juozas Kvaraciejus sakė, kad 2019-ųjų žiemai Dubaklonio kaime liko tik Ona Jakimonytė, Lionė Matulevičienė (Juozo sesuo), Baliūnienė Emilė su sūnumi Valdu, Balčių Danė...

Išėina žmonės, smėlyje skęsta ežerai, nunyksta upės. Neįminta mįslė, kurioje vietoje netoli Merkinės į Nemuną tekėjo dabar jau išnykęs kairysis jo intakas. Upė, didesnė nei Strauja, pažymėta Našlaitėlio Radvilos rūpesčiu XVI a. paruoštame LDK žemėlapyje, tekėjusi iš už Metelių palei Seirijus link Merkinės, kažkur dingo be pėdsako (?), prapuolė, nūr... O gal panėrė, pasislėpė po žeme? Kaip ir mūsų gyvenimai.

Pabaiga. Pradžia Nr. 42, 44

Algimantas
ČERNIAUSKAS
Brolių Černiauskų nuotr.

Antanas Leskauskas (1943 m.) sunkmečio laikais Liškiavos parapijos autobusiuku PAZ surinkdavo aplinkinių kaimų žmones ir nuveždavo į Liškiavos bažnyčią. Daugiausia žmonių susirinkdavo iš Kibyšių ir Vilkiatūnio kaimų. Vežė į Liškiavos bažnyčią ir iš Barzdžiūnų (Lazdijų r.) kaimo. Žmonių, būdavo, tiek susirenka, kad Antanas bijojo, jog „paziko“ grindys neatlaikys. Vieną kartą moterys suskaičiavo, net 69 žmonės vienu reisui atvažiavo. Veždavo Antanas moteris ir į Pivašiūnų atlydus, tai grįžtant kur nors sustodavo, moterys pievelėje pasiūsedavo staltiese, pasivaišindavo prie bendro stalo ir padainuodavo. Nusifotografavo Antanas prie gražios koplytėlės, kuri puošia jo motinos Rozalijos (visi ją vadino Rožė) namus. Tiksliau – koplytėlės kopijos, nes sunykusią koplytėlę su Rožės sutikimu paėmė merkiniškis Povilas Raugala ir padarė tikslią kopiją. Keistos ribos tų dzūkiškų kaimų. Antanas gyvena prie pat Kibyšių kaimo, kairiau nuo Leipalingio plento, prie pat Kibyšių kaimo kelio ženklų, bet jo sodyba priklauso Jonionių kaimui, anapus plento, prie Nemuno. Paklaustas, kur čia logika, Antanas sakė niekada neatsižadės Jonionių kaimo, nes čia gyvena geri žmonės. 2022 m.

Dubaklonio kaimo kryžius ant vienos rankos pirštų suskaičiuoti. Arčiausiai Merkinės, miške, prie nykstančio keliuko tarp buvusių sodybų stovi metalinis kryželis ant postamento. Ona Vainauskienė iš Dubaklonio kaimo pasakojo, kad 1945 m. Lietuvos partizanams puolant Merkinę, prasidėjo susišaudymas. Baliūnienė bėgo pas netoli gyvenančią brolienę, pas kurią buvo palikusi penkis savo vaikus. Sovietų garnizono kareiviai, jų žodžiais tariant, pagalvojo, kad tai partizanų seselė bėga į pagalbą partizanams ir nušovė ją. Kryžių pastatė Adolfas Baliūnas apie 1968 m. 2007 m.

Onutė ir Alfonsas Čemčiūgai Dubaklonio kaime, savo tulpių lauke. Onutė buvo Lietuvos krikščionių demokratų partijos Merkinės skyriaus pirmininkė, Varėnos rajono tarybos narė (1997-2000m.), Lietuvos gėlių selekcininkų mėgėjų draugijos narė (išvedė kelias kardelių rūšis). Didžiosioms religinėms šventėms išpuošdavo savo gėlėmis visą bažnyčią, ir ne tik bažnyčią. Kartą surengė didžiulę gėlių puokščių parodą aplink visą bažnyčią. 2001 m.

¹Prelatas dr. Petras Celiešius (1906-1986) mirė Los Anjele (JAV). JAV lietuvių laikraštyje „Draugas“ buvo rašoma „Jo mirtis yra didelis nuostolis lietuvių sielovadai, kultūrai, filosofijai.“